

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu Mgr. Martina Jachury a soudců Mgr. Jitky Stibralové a JUDr. Milana Chmelíčka v právní věci

žalobce: **R. Š.**, nar. xxx
bytem xxx, xxx
zastoupen Mgr. Radkem Jilgem, advokátem
se sídlem Ladova 2044/3, Praha 2

proti
žalované: **ČR - Ministerstvo spravedlnosti, IČ: 00025429**
sídlem Vyšehradská 424/16, 128 10 Praha 2 - Nové Město

o zaplacení částky 124 950 Kč, s příslušenstvím,

k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 1. října 2020,
č. j. 26C 244/2017-160,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se potvrzuje.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně výrokem pod bodem I. zamítl žalobu o zaplacení částky 124 950 Kč, výrokem pod bodem II. uložil žalobci povinnost nahradit žalované náklady řízení ve výši 1 200 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku a konečně výrokem pod bodem III. uložil žalobci povinnost nahradit České republice náklady řízení ve výši 1 738 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku na účet Obvodního soudu pro Prahu 2.
2. Soud I. stupně takto rozhodl o žalobě, na základě které se žalobce domáhal na žalované náhrady nemajetkové újmy v celkové výši 1 000 000 Kč, která mu měla být způsobena tím, že byl v době,

Shodu s prvopisem potvrzuje Barbora Nevolová

kdy byl vězněn ve věznici ve Stráži pod Ralskem, jako nekuřák, vystaven kuřáckému prostředí. Tvrdil, že přesto, že je a byl nekuřák a měl právo na nekuřáckou celu, byl na cele pouze s vězni, kteří bez omezení kouřili. Věznice tak nedodržuje pravidla stanovená ohledně zákazu kouření, když tento zákaz je porušován a tím také základní právo žalobce na ochranu jeho zdraví.

3. Žalovaná s žalobou nesouhlasila a na svou obranu uvedla, že ve věznici Stráž pod Ralskem platí přísný zákaz kouření mimo vyhrazené prostory, přičemž tímto vyhrazeným prostorem je kuřárna v oddílu, která je řádně označena. Všichni odsouzení byli seznámeni s vnitřním řádem pro odsouzené, který upravuje i zákaz kouření. Někteří odkouření však tento přísný zákaz nerespektují. Pokud jsou tito při kouření na nepovoleném místě zaměstnancem věznice přistiženi, jsou vyzváni k okamžitému uhašení cigarety. Není pravda, že by bylo zaměstnanci věznice kouření tolerováno. Žalobce upozornil poprvé na porušení zákazu kouření generální ředitelství vězeňské služby dne 10. 8. 2017. Tato stížnost byla zaevidována a řešena. Ve dvou případech po záznamu z kamer bylo zjištěno porušení zákazu kouření a zmíněné případy byly předány kompetentním zaměstnancům k přijetí opatření. Další stížnost byla ze dne 29. 8. 2017, kdy při pohovoru byla žalobcem vznesena tato stížnost, a zápis z pohovoru byl postoupen vedoucímu oddělení k přijetí opatření a současně bylo připomenuto všem zaměstnancům netolerování porušení zákazu kouření. Potřetí žalobce upozornil na problematiku nezamezení porušování zákazu kouření odsouzených ve svém podání ze dne 17. 9. 2017 a ze dne 5. 10. 2017, kdy uvedl konkrétní osoby, datum a čas, kdy došlo k porušení zákazu kouření. Tyto údaje byly vězeňskou službou zkonfrontovány s kamerovými záznamy a u dvou osob byly vyvozeny důsledky. Je tedy zřejmé, že v problematice kouření mimo vyhrazené prostory je ze strany zaměstnanců věznice věnována dostatečná pozornost a na podněty žalobce bylo reagováno. Žalovaná pak uzavřela, že vzhledem k tomu, co je ze strany obrany k žalobě sděleno, nelze shledat nesprávný úřední postup vězeňské služby, neboť všechny podněty žalobce řádně projednala a dovedla z nich patřičné důsledky.
4. Ve věci již jednou Obvodní soud pro Prahu 2, jako soud I. stupně rozhodoval, kdy přiznal žalobci nemajetkovou újmu ve výši 124 950 Kč a ve zbývající části 875 050 Kč žalobu zamítl, a to rozsudkem ze dne 15. 11. 2019, č. j. 26C 244/2017-118. K odvolání žalované Městský soud v Praze jako soud odvolací usnesením ze dne 28. 2. 2020, č. j. 51Co 60/2020-132, zrušil rozsudek soudu I. stupně ve vyhovujícím výroku co do částky 124 950 Kč, jakož i v akcesorických výrocích o nákladech řízení a v tomto rozsahu věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení. Odvolací soud v tomto zrušujícím usnesení uzavřel, že nemůže jít ze strany státu – Vězeňské služby ČR o nesprávný úřední postup v případě, kdy jednotliví spoluvězni žalobce porušují zákaz kouření ve společných prostorech věznice mimo prostory vyhrazené kuřákům, když tato porušení následně vězeňská služba prošetřuje a sankcionuje, jsou-li prokázána. Jde totiž o protiprávní jednání ze strany samotných spoluvězňů žalobce, nikoli o nesprávný úřední postup ze strany státu. Jiná situace by nastala v případě, pokud by docházelo ke kouření spoluvězňů žalobce na cele, na které by byl žalobce umístěn, ačkoli by žádal, že nemůže být umístěn na cele s kuřákem. Rovněž tak by šlo o nesprávný úřední postup, pokud by vězeňská služba ignorovala porušování zákazu kouření ve společných prostorách. Odvolací soud proto soudu I. stupně doložil, že se má v dalším řízení zabývat otázkou, zda některý ze spoluvězňů kouřil na cele s žalobcem v předmětném období a zda takovou situaci vězeňská služba následně řešila.
5. Žalobce posléze vymezil období, po které má soud zkoumat nesprávný úřední postup žalované a za které mu vznikla tvrzená nemajetková újma, tj. že byl vystaven pasivnímu kouření jako nekuřák. Toto období pak žalobce specifikoval od 25. 1. 2016 do 12. 9. 2017, kdy byl převezen do Věznice Stráž pod Ralskem, a to do doby uplatnění nároku u žalované.

6. Soud I. stupně provedl dokazování, a to důkazy popsány v bodě 6 odůvodnění napadeného rozsudku, kdy uzavřel, že má prokázáno, že dne 12. 9. 2017 žalobce sepsal své stížnosti jmenovitě i ohledně nedodržování zákazu kouření a adresoval ho Vězeňské službě ČR, generální inspekci, resp. Věznici Stráž pod Ralskem. Z listiny ze dne 12. 9. 2017 doručené žalované dne 15. 9. 2017 žalobce žádá žalovanou o odškodnění ve výši 1 000 000 Kč za to, že je umístěn od listopadu 2016 ve Věznici Stráž pod Ralskem, kde je vystaven situacím, kdy je nedodržován zákaz kouření, přičemž věznice tuto situaci neřeší. Na oddíle xx, kam byl dne xxx přestěhován, je situace ohledně kouření dle stížnosti žalobce neúnosná. Soud I. stupně vzal za prokázané z listiny ze dne 3. 4. 2019 od vězeňské služby ČR – Věznice Stráž pod Ralskem, že bylo věznici sděleno, že v objektu věznice je povolené kouřit pouze ve vyhrazených prostorech, které jsou označeny „Kouření povoleno“. Problematika kouření je upravena vnitřními předpisy. Vězněné osoby jsou s touto problematikou poučeny při příjmu do výkonu vazby a trestu a to spolu s vnitřním řádem věznice, kde je situace ohledně kouření přímo specifikována. Na jednotlivých oddílech v ubytovnách odsouzených jsou vyhrazeny prostory pro kouření. Věznice Stráž pod Ralskem disponuje celami i ložnicemi, ve kterých jsou ubytováni nekuřáci, tito odsouzení jsou vždy ubytováni odděleně od odsouzených kuřáků, pokud si o to požádají. Odsouzeným je zakázáno kouřit v ložnicích, celách, společných prostorách oddílu a ubytoven, při všech organizovaných nástupech a přesunech uvnitř věznice a dalších prostorách, kam mají odsouzení povolen přístup. Odsouzení smějí kouřit pouze na vyhrazených místech. Odsouzení zákaz kouření dodržovali, v ojedinělých případech docházelo z jejich strany k porušení tohoto zákazu, kdy se jedná o individuální selhání vězňů a případy jsou kázeňsky řešeny. Stejný postup byl uplatňován i v období listopadu 2016 do září 2017. Ze svědecké výpovědi spoluvězně R. Š. a P. T. vzal soud I. stupně za prokázané, že jsou také nekuřáci a žalobce byl umístěn na nekuřáckém pokoji. Z výpovědi svědka P. B. pak soud I. stupně nemohl vycházet, neboť hovořil pouze o podmínkách ve věznici Vinařice, nikoli o podmínkách ve Věznici Stráži pod Ralskem, kam nebyl umístěn. Z výpovědi svědka P. K. vzal soud I. stupně za prokázané, že tento byl s žalobcem asi 4 měsíce na cele, on sám je silný kuřák a ví o tom, že žalobce je nekuřák. I tento svědek sám kouřil mimo kuřáckou místnost, neboť podle jeho názoru nevyhovovala podmínkám kuřáků. Potvrdil také, že byli vězni informováni, že ve věznici mimo vyhrazené prostory se kouřit nesmí. Ze svědecké výpovědi J. H. vzal soud I. stupně za prokázané, že žalobce si stěžoval na kouření ve vězení. Posléze pak soud I. stupně uzavřel, že žalobce byl dne 25. 11. 2016 převezen do Věznice Stráž pod Ralskem, kde tohoto data uvedl, že je nekuřák a nežádá o nekuřáckou celu. Dne 28. 3. 2017 požádal o umístění na nekuřáckou ložnici, což mu bylo umožněno, následně byl přestěhován na oddíl xx, kde opět žádal o nekuřáckou celu. V areálu celé Věznice Stráže pod Ralskem je kromě místnosti nazvané „Kuřárna“ zákaz kouření, a to i na celách kuřáků. Žalobce si písemně stěžoval na to, že se ve věznici kouří i mimo vyhrazenou místnost, a to několikrát a byl požádán pracovníky věznice, aby konkrétně uvedl místo, čas a osobu, kterou zahlédl, že kouří, přičemž pokud to žalobce učinil, byly provedeny kamerové záznamy, které vyhodnotily situaci a ve třech případech shledaly stížnost žalobce opodstatněnou. Došlo tedy ke kouření jinými spoluvězni přes zákaz a s těmito osobami bylo zahájeno kárné řízení. Ani jedna ze stížností žalobce pak nebyla shledána důvodnou v případech prováděných kontrol cel.
7. S odkazem na závazný právní názor odvolacího soudu a na ust. § 13 zákona č. 82/1998 Sb., soud I. stupně uzavřel, že nesprávným úředním postupem by mohla být pouze ta skutečnost, že orgány vězeňské služby neřešily stížnosti žalobce ohledně kouření ve společných prostorách, přičemž nejde o nesprávný úřední postup v případě, že jednotlivý spoluvězni žalobce porušují zákaz kouření ve společných prostorách mimo prostory vyhrazeným kuřákům a kdy následně tato porušení vězeňská služba prověřuje a sankcionuje. Jde o protiprávní jednání ze strany jednotlivých spoluvězňů, nikoli o nesprávný úřední postup ze strany státu. Žalobce byl poté, co požádal o umístění na celu umístěn na nekuřácké cele, přičemž i na cele, kde byli umístěni kuřáci, byl zákaz kouření. Situace pro žalobce se teda nijak nelišila v případě, kdy byl umístěn na

kuřáckou celu, neboť zákaz kouření se vztahoval na všechny společné prostor a ubikace kromě místnosti pro kouření v tom určenou. V dané věci nenastala situace, kdy by žalobce podal stížnost na kouření, a tato stížnost by nebyla řešena ze strany věznice. Všechny písemné stížnosti i ústní stížnosti, které byly zaznamenány jako úřední záznam, byly ze strany vězeňské služby následně řešeny a osobám porušující zákaz kouření byly uloženy kázeňské tresty. Jelikož nebyl shledán nesprávný úřední postup, nezabýval se soud I. stupně výši požadované nemajetkové újmy – finančního zadostiučinění. Soud proto žalobu zamítl a o náhradě nákladů řízení rozhodoval podle § 142 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s § 151 o.s.ř. a přiznal žalovanému náhradu ve výši 300 Kč za jeden úkon, a to za účast na dvou jednání, podání odvolání a vyjádření k žalobě, tedy čtyři úkony po 1 200 Kč. Zároveň rozhodl o povinnosti žalovaného podle § 148 o.s.ř. nahradit státu náklady řízení, které vznikly v jeho průběhu, a to spojené se svědečným pro P. T. a P. K..

8. Proti tomuto rozsudku podal žalobce včasné odvolání, a to proti všem jeho výrokům, které odůvodnil tím, že žalobce trvá na tom, že ve věci došlo k nesprávnému úřednímu postupu ze strany žalované. Žalobce shledává nesprávný úřední postup v tom, že žalovaná nebyla schopna jednotlivé situace stížnosti řádně vyhodnotit a aplikovat v konkrétních případech potřebná opatření, a to opakovaně. Žalobce trvá na tom, že z tohoto důvodu nebyly jeho dotazy a připomínky řádně projednány a nebyl tak ve věci dodržen správný úřední postup. Z provedeného dokazování vyplývá, že žalovaná přistoupila k udělování kázeňských trestů až na podzim roku 2017, tedy několik měsíců poté, kdy si žalobce začal na tyto skutečnosti ve věznici stěžovat. V průběhu období od první evidované písemné stížnosti, tj. od března 2017, kdy byl žalovaný na vlastní žádost přesunut do nekuřácké cely, do září 2017, kdy byl přemístěn do věznice v Příbrami, tj. za období 6 měsíců nebyla žalovaná schopna zajistit potřebnou nápravu ve věci. Formální projednávání věci, bez jakýkoliv výstupů a učiněných opatření, bylo nulové. Z výpovědí svědků vyplývá, že vězni kouřili i na celách, a že ze strany žalované nebyla přijata potřebná opatření, i když o této skutečnosti pracovníci věznice věděli. Žalobce má za to, že v takovém případě, kdy k porušování zákazu dochází opakovaně, zjevně nestačí napomenutí slovní formou, je třeba přistoupit k opatřením přísnějším. Je s podivem, že i v dnešní době jsou účinky pasivního kouření s určitostí prokázány, žalovaná není schopna zajistit, aby k porušení zákazu kouření mezi vyhrazené prostory, ve věznici nedocházelo. Dle tvrzení vyslechnutých svědků měli spolu s vězni kouřit ve společných prostorech i zaměstnanci vězeňské služby. Pouhé formální projednání věci bez učinění potřebné nápravy, nepovažuje žalobce za správný úřední postup. Závěrem žalobce poukázal na „Kauzu A. Z.“, v jehož případě byla přiznána náhrada nemajetkové újmy a soudem bylo shledáno, že kouření ve věznici mimo vyhrazené prostory, je jeho osobě, jako nekuřáku, zasahováno do základních práv. Žalovaná je povinna zajistit výkon trestu odnětí svobody, v rámci kterého nebude zasahováno do základních práv a svobod odsouzených. Každému je toto garantováno článkem 6 Listiny základních práv a svobod. Z uvedených důvodů navrhl žalobce změnu rozsudku soudu I. stupně a vyhovění žalobě.
9. Žalovaná se k odvolání žalobce nevyjádřila.
10. Odvolací soud z podnětu podaného odvolání přezkoumal napadený rozsudek a řízení jeho vydání předcházející podle § 212 a § 212a o.s.ř., aniž za tím účelem bylo nutno nařizovat jednání podle § 214 odst. 3 občanského soudního řádu, kdy účastníci s rozhodnutím ve věci bez nařízení jednání souhlasili, a poté dospěl k závěru, že odvolání žalobce není důvodné.
11. Soud I. stupně si pro své rozhodnutí opatřil dostatečná skutková zjištění, a takto zjištěný skutkový stav posoudil správně i po stránce právní, když vycházel ze závazného právního názoru odvolacího soudu.

12. Odvolací námitky žalobce nemohou přivodit ani změnu, ani zrušení napadeného rozsudku. Žalobce trvá na tom, že ve věci došlo k nesprávnému úřednímu postupu ze strany žalované, a že její zaměstnanci nedostatečně řešili jednotlivé stížnosti a situace. Dle žalobce z provedeného dokazování vyplývá, že žalovaná přistoupila k udělování kázeňských trestů až na podzim roku 2017, několik měsíců poté, kdy žalobce si začal na kouření ve věznici stěžovat. V průběhu období od právní evidované písemné stížnosti, tj. od března 2017 nebyla jeho stížnost řešena. Jak však vyplývá z provedeného dokazování, které soud prvního stupně hodnotil v souladu s § 132 o.s.ř., na nedodržování kouření ze strany spoluvězňů upozornil žalobce poprvé až v červenci roku 2017, kdy z úředního záznamu o provedeném pohovoru ze dne 29. 8. 2017 bylo soudem I. stupně zjištěno, že dne xxx byl ubytován na oddíle odsouzených xx, kde má problém s tím, že tam odsouzení kouří mimo vyhrazený prostor a nikdo s tím nic nedělá. Následně již dne 25. 9. 2017 podává žalobce žalobu. V průběhu srpna 2017, jakož i září a října 2017 jsou podněty žalobce ze strany Vězeňské služby ČR vyřizovány, jak vyplývá z výsledků dokazování. Jak soud I. stupně po provedeném dokazování správně uzavřel, nešlo toliko o „formální“ vyřizování stížností žalobce na kouření spoluvězňů, kdy všechny údaje uváděné žalobcem byly následně Vězeňskou službou konfrontovány s kamerovými záznamy a u dvou osob byly vyvozeny důsledky. Došlo rovněž k přijetí řady opatření a porušení zákazu bylo předáno kompetentním zaměstnancům věznice k vyřízení. Nebylo zde tedy několik měsíců nečinnosti, jak uvádí ve svém odvolání žalobce. Z provedeného dokazování totiž nevyplývá, že by si dříve než v červenci roku začal žalobce na kouření spoluvězňů stěžovat.
13. Jak již ve svém předchozím rozhodnutí uzavřel odvolací soud, za nesprávný úřední postup státu v případě kouření spoluvězňů žalobce ve Věznici ve Stráži pod Ralskem by bylo možno opovažovat situaci, kdy stížnosti žalobce nejsou vyřizovány, což v tomto případě prokázáno nebylo. Rovněž tak žalobcem zmiňovaný incident ze dne 1. 8. 2017 nebyl v řízení vůbec prokázán. Odkaz žalobce na „Kauzu A. Ž.“ nemůže obstát, neboť ve věci vedené u zdejšího soudu pod sp. zn. 34 C 112/2007 byl rozsudek soudu prvního stupně zrušen pro nepřezkoumatelnost usnesením Vrchního soudu v Praze č. j. 1Co 68/2016 – 382 a věc není dosud skončena. Žádnou finanční kompenzaci A. Ž. za kouření spoluvězňů neobdržel.
14. Za této situace nebyl naplněn jeden ze základních předpokladů pro přiznání požadované nemajetkové újmy, tj. nesprávný úřední postup ze strany státu, a proto odvolací soud postupoval podle § 219 o.s.ř. a rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný potvrdil, včetně výroků o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky i ve vztahu k státu.
15. O náhradě nákladů tohoto odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 o.s.ř. za použití § 142 odst. 1 o.s.ř., když procesně úspěšné žalované žádné náklady v této fázi řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze za podmínek uvedených v § 237 o.s.ř. podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně, a to ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení písemného vyhotovení rozhodnutí odvolacího soudu.

Praha 16. února 2021

Mgr. Martin Jachura v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Barbora Nevolová